

Η ΧΡΥΣΗ ΤΟΜΗ ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ

Δημήτρης Κ. Μπάκας

Η χρυσή τομή είναι η πιο ενδεδειγμένη αναλογία άρμοσης ενός άρτιου συνόλου. Είναι το «μέτρον άριστον». Άριστον (από το αραρίσκειν = διευθετείν, αρμόζειν) δεν είναι το μέτριο, αλλά το μέτρο, (ποσοτικό, ποιοτικό), που αρμόζει σε συγκεκριμένη περίπτωση και προκύπτει από μια ολιστική θεώρηση της σπουδαιότητας όλων των επιμέρους στοιχείων. Είναι η αναλογία όλων των αρετών..

Η χρυσή τομή είναι η ιδανική «γλώσσα» ειλικρινούς διαλόγου. Η διαλεκτική (με τη σημερινή έννοια) αποκλίνει προς την αντιπαλότητα, γιατί κάθε θέση προσπαθεί, κατά κάποιο τρόπο, να επιβληθεί στην αντίθετη πλευρά, ενώ η σύνθεση «μετατοπίζεται» σε ανώτερο επίπεδο. Στη διαλογική σχέση υπάρχει ένας διαρκής γόνιμος και δημιουργικός διάλογος. Επιλογή των θετικών στοιχείων εκάστης πλευράς, με σκοπό την αποτελεσματικότερη σύνθεση σε ένα πιο αρμονικό όλον, στο οποίο διατηρούνται οι ιδιαιτερότητες των μερών.

Αρμονική σύνθεση της ανθρώπινης προσωπικότητας. Μόνον για λόγους μεθοδολογικής προσέγγισης της ανθρώπινης προσωπικότητας διακρίνουμε ως κύριους χώρους της ανθρώπινης συνείδησης, το γνωστικό ενέργημα, την αισθητική εμπειρία και την ηθική προαίρεση για πράξη. Ο άνθρωπος εγκέφαλος ενεργεί ως σύνολο. Έτσι αναδύεται η όλη πνευματική του λειτουργία.

Η αναζήτηση της αλήθειας προϋποθέτει την ανάπτυξη της κριτικής δύναμης τού νου, η οποία είναι αρετή και απαιτεί τη δια βίου εξάσκηση, όπως όλες οι αρετές. Μια δέσμη αξιών συνιστά η περιοχή της αναζήτησης της αλήθειας. Οι επιστήμες, η φιλοσοφία, ορθός λόγος, στοχασμός, θεωρίες κλπ. συνιστούν, τρόπον τινά, τον «αστερισμό της αλήθειας».

Κατά τον ίδιο τρόπο η ευαισθησία της συνείδησης, συνιστά αρετή, που αποτελεί τη βάση της αισθητικής και συναισθηματικής ανάπτυξης του ατόμου. Η ευαισθησία σε αισθητικές εμπειρίες και συγκινήσεις συνιστούν τον «αστερισμό του κάλλους».

Το ήθος - έθος, η ηθική, το δίκαιο, η δικαιοσύνη, οι αρμονικές σχέσεις συνιστούν τον «αστερισμό του αγαθού». Δηλαδή την ύπατη συνιστώσα της ανθρώπινης ταυτότητας, την Αρετή.

Η ενέργεια που αναδύεται από κάθε αστερισμό επηρεάζεται και αναδρά θετικά και αρνητικά στην ενέργεια που δέχεται από τους άλλους αστερισμούς. Χρυσούς κανόνες: Σε κάθε περίπτωση αξιολόγηση και εφαρμογή κατά τρόπο συνθετικά αρμονικό όλων των αξιών. Η υπερβολική ανάπτυξη μιας ποιότητας προκαλεί ελλιπή αρμονία. Είναι, όμως, ανθρωπίνως αδύνατο να επιτευχθεί απόλυτα η αναλογική αρμονική σύνθεση, λόγω του άπειρου αριθμού των αξιών και της πολυπλοκότητας των θεμάτων και της πολυεπιπεδότητας της πραγματικότητας.

Εκτιμάται ότι επιτυγχάνεται μόνον μια ικανοποιητική προσέγγιση σύνθεσης των τριών ρυθμιστικών αυταξιών: της αλήθειας, του κάλλους και του αγαθού.

Η ανθρωποποίηση δεν πρέπει να αναζητηθεί απλουστευμένα ή εξειδικευμένα σε μια ορισμένη μορφή προτύπου προσωπικότητας. Είναι δυνατή, μόνον, μία γενική κατεύθυνση της ανθρώπινης ενέργειας προς τη δημιουργική σύνθεση, στην οποία άνθρωπος και αντικείμενο ενώνονται αδιάσπαστα, για ένα καινούργιο ανθρώπινο κόσμο. Μια έμπειρη υπεύθυνη ενόραση στο «είναι» του ανθρώπινου γίνεσθαι. Ένα κάλεσμα εγγύτητας και κατανόησης του άλλου. Το ηθικό πρόταγμα έγκειται στον σεβασμό της αξιοπρέπειας του άλλου, από τον οποίο πρέπει να αναδύεται ο αυτοσεβασμός μας και η ύπατη αξία της ανιδιοτελούς αγάπης.

Τότε αναπτύσσεται η ενσυναίσθηση, ως αγωγός (σχέση) διοχέτευσης της αμοιβαίας εμπιστοσύνης. Αυτή η σχέση συνιστά την αρετή του συνανήκειν.

Η αρμονική συνθετική χρήση των «αστερισμών» της αλήθειας, του αγαθού και του κάλλους βρίσκει άπειρο αριθμό άριστων εφαρμογών στη ζωή μας:

Τρόπος επικοινωνίας: Κάθε επικοινωνιακή προσέγγιση είναι απείρως πιο γόνιμη, όταν συνδυάζεται δημιουργικά η έκθεση της πραγματικότητας, για την οποία άλλωστε, σχεδόν, ποτέ δεν έχουμε απόλυτη βεβαιότητα, με μια διατύπωση ευγενικής μορφής και με ακεραία συναίσθηση της ηθικής ευθύνης για το κοινό καλό. Ακαμπτες, άκομπες και μη αρμοστές στα ήθη τοποθετήσεις δυσχεραίνουν την προσέγγιση απόψεων μεταξύ προσώπων.

Εδραίωση της εμπιστοσύνης: Η απαραίτητη για τις καλές ανθρώπινες σχέσεις εμπιστοσύνη επιτυγχάνεται καλύτερα, όταν οι ενέργειες των προσώπων προσεγγίζουν την πραγματικότητα (αλήθεια), γίνονται με ευγένεια (κάλλος) και ακολουθούν ευλαβικά την ηθική συνέπεια και σταθερότητα. Άλλως η εμπιστοσύνη καταρρέει.

Επιλογή ηγέτη: Το άτομο σήμερα, σε πολύ μεγάλο βαθμό, ανάλογα με την προσωπικότητά του αποφασίζει για το ποιους θα τον διοικεί. Όταν βρίσκεται στην ψηφοδόχο, τότε είναι το απόλυτο **κυρί-αρχο πρόσωπο** και οφείλει να υπακούει μόνον στη **συνείδησή** του, η οποία όμως έχει διαμορφωθεί με την προσωπική του παιδεία.

Ο ηγέτης ικανός για το γενικό καλό προς επιλογή πρέπει να διαθέτει τουλάχιστον τα εξής προσόντα: Να μπορεί να προσεγγίζει ορθά την **πραγματικότητα**, ήτοι να έχει ικανή **γνωστική ικανότητα**. Να έχει πλούσιο και μορφοποιημένο **συγκινησιακό κόσμο**, για να μεταδίδει το θετικό πάθος και να εμπνέει και οπωσδήποτε να έχει **ηθική συγκρότηση και ακεραιότητα**. Ηγέτης που δεν διαθέτει, έστω και ένα, από αυτά τα χαρακτηριστικά χαρακτηρίζεται από χωλότητα της προσωπικότητας και είναι **ακατάλληλος μέχρι και επικίνδυνος**.

Αγωγή του **πολίτη** (πολιτεΐότητα), η οποία ουσιαστικά και μεθοδικά μάλλον δεν διδάσκεται, αλλά τυχαία από όσα στη γενική περίπτωση μας «σερβίρονται» καθημερινά από ποικίλες πηγές με ελεγχόμενες από τον καθένα μας. Ο πολίτης, όμως, οφείλει για είναι ουσιαστικός πολίτης να καλλιεργεί την **προσωπικότητά του πάντα ολιστικά** με τη σύνθεση του αστερισμού της αλήθειας συνάμα με τον αντίστοιχο του κάλλους και πάντοτε μέσα στο πλαίσιο του γενικού Αγαθού.

Έννοια της Πατρίδας: Η σύγχρονη έννοια της υπέροχης αξίας της Πατρίδας έχει δυστυχώς αλλοιωθεί λόγω δύο ακραίων σκέψεων. **Άλλοι πιστεύουν, ότι έχει πλέον εκλείψει κάθε ουσιαστικό περιεχόμενό της και έχει απαξιωθεί τελείως.** Την άλλη πλευρά κατέχει η **πατριδοκαπλία**. Όπως πάντοτε η **χρυσή τομή βρίσκεται κάπου στο συνθετικό μέσον**. Η έννοια της Πατρίδας, ιδιαίτερα στην ελληνική γλώσσα, είναι **μεστή νοήματος**. Από την ετυμολογία της λέξεως φαίνεται τούτο. Είναι μια υπέροχη αρμονική σύνθεση της πατρικής στερεής οντότητας (Πατρ.) αφενός, και αφετέρου της πλούσιας σε συναισθήματα στοργικής μητέρας (...ίδα, θηλυκή κατάληξη).

Ο λαός ολοκληρώνει την έννοια σε μία ενιαία οντότητα. Εκφράζονται δηλαδή αντίστοιχα: **Η αντικειμενική και ρεαλιστική, σκληρή τις πιο πολλές φορές, πραγματικότητα με την πλημμυρισμένη με συναισθήματα αγάπη και φροντίδα της Πατρίδας προς τα παιδιά της. Απαραίτητη είναι και η ηθική δέσμευση των πολιτών για φροντίδα της Πατρίδας που εκδηλώνεται έμπρακτα με την υπακοή στους αναγκαίους για την ύπαρξή Της νόμους.**

Η αλήθεια, η ομορφιά (κάλλος), η αγαθότητα, η πίστη και η αγάπη, δεν είναι απλώς ποιότητες, που μοχθούμε για να τις αποκτήσουμε και πεθαίνουν μαζί με εμάς! Είναι **αιώνιες αξίες** αυτού του κόσμου στον οποίο ζει η ανθρωπότητα. **Εάν υπάρχει κάποιο ουσιαστικό νόημα ζωής, τότε θα έπρεπε να το αναζητούμε ακριβώς εκεί, όπου οι αξίες αυτές ευδοκιμούν.**

Ένας επιθυμητός ρεαλιστικός στόχος, ως ενδόξιμο κάθε προσωπικής μας προσπάθειας θα ήταν να ενισχυθούν ολιστικά οι νοητικές μας ικανότητες ταυτόχρονα και αρμονικά. Στο ανθρώπινο είδος την ιδιαίτερη σημασία προσδίδουν: η νοημοσύνη μας, η ευαισθησία μας, η φαντασία μας, ολόκληρο το σύνολο των ψυχικών ικανοτήτων που μας επιτρέπει να αντιλαμβανόμαστε τον κόσμο, να κατανοούμε την **ίδια μας τη φύση και αυτήν του σύμπαντος, στο οποίο υπαγόμαστε, να εκφράζουμε αυτό που αισθανόμαστε σε γραπτά και έργα τέχνης.**

Η βασιλική οδός της εξέλιξης σαφώς διοικεί μέσα από τις ποιοτικές ατομικές και συλλογικές αξίες μας και τις αντίστοιχες αρετές μας, οι οποίες είναι αναδύσεις μέσω της χρυσής αναλογίας (τομής).

Οι μεμονωμένοι άνθρωποι έχουν προ πολλού πάψει να είναι ικανοί ως ανεξάρτητη ύπαρξη! Στηριζόμαστε όλο και περισσότερο σε αμοιβαία συμπληρωματικές δεξιότητες και επάρκειες για να κατορθώνουμε συλλογικά.

Η ολιστική ψυχική ανάπτυξη εμφανίζεται ως καθήκον έναντι της ανθρωπότητας, γιατί έτσι μπορούμε να αποφύγουμε τον εκφυλισμό. Τότε, αναδύεται μέσα μας το αίσθημα συμμετοχής μας σε ένα δρόμο προς μια υπέρτερη και ευδόκιμη Πραγματικότητα για τους επιγόνους μας.

Και αυτό επιτυγχάνεται με τη διαρκή σε κάθε βήμα της ζωής μας με την αναζήτηση της χρυσής αναλογίας (τομής).

Δημήτρης Κ. Μπάκας
07 Οκτ. 2022